

Đúng Ý

Lại Thị Mơ

Bà Mai qua Mỹ đã lâu, tiếng Anh cũng không nổi tẹt, hàng ngày đi làm tiếp xúc với toàn người Mỹ, thỉnh thoảng mới gặp người Việt nói dăm ba câu rồi thôi, chứ không qua lại xã giao. Trong đời sống hàng ngày bà luôn luôn khen ngợi người Mỹ công bằng trung thực nhân hậu bác ái. Trong nhà chỉ có ti vi đài Mỹ, chứ không mua thêm đài nói tiếng Việt như một số gia đình phía Đông Bắc này. Nói tóm lại về mặt giao tế cuộc sống hàng ngày, cả nhà bà quen với mọi sinh hoạt ở đây. Tất cả mọi thành viên trong nhà đều là Mỹ thiệt (trên giấy tờ). Nhưng món ăn hàng ngày thì vẫn rất Việt Nam, thỉnh thoảng chỉ đảo qua vài món Mỹ như spaghetti, macaroni cho lấy lệ. Bởi vậy trong thâm tâm, bà chỉ muốn 2 thằng con trai lấy vợ người Việt, để bà còn qua lại với sui gia tí tẹo chuyện trò. Chứ có đâu lỡ mồm vài câu xã giao "lạt như nước ốc", nói tiếng Việt dĩ nhiên dễ hơn xí xồ tiếng Mỹ (chớ). Bà đã ngán ngẩm mấy bà bạn già có dâu rể Mỹ, thiệt tình sui gia lẫn dâu rể chỉ chào hỏi nhau như khách, tiệc tùng ăn uống thật buồn tẻ, gượng gạo cho xong.

Sinh ra trong một gia đình toàn anh em trai, suốt cả tuổi ấu thơ cho tới khi học rồi đi làm, lúc nào bà cũng cảm thấy lẻ loi. Nhìn thấy bạn bè có chị em gái í ới rủ nhau đi mua sắm, còn mình chỉ lặng lẽ đi rồi về. Khi lập gia đình ông Trời lại còn ban cho 2 thằng con, mới chán mới đời. Ừ không có con gái, bà mong sao có cô con dâu người Việt cũng đỡ buồn. Rồi mẹ con cùng nhau nấu nướng ngày giỗ, ngày chạp. Mẹ mẹ con con, bà bà cháu cháu theo kiểu truyền thống Việt Nam. Thật lòng mỗi khi tụ tập ăn uống anh em tha hồ đùa giỡn chọc ghẹo nhau. Tự dưng hôm nào con cháu rủ thêm một đứa bạn Mỹ về, là tự dưng cả nhà trở nên lúng túng. Đã có lần ông anh Cả giao hẹn đừng rủ bạn Mỹ, mỗi khi có ăn uống gia đình. Còn tiệc tùng cũng đừng nấu món Mỹ. Mỗi năm ngày Thanksgiving "phải" có con gà Tây, còn không trẻ con cảm râm sao kỳ vậy? Đánh vật với con gà rồi phải làm thêm khoai tây nghiền, khoai lang nghiền đút lò, bắp xào. Làm cho đám trẻ, còn ông bà cha mẹ vẫn các món ăn Việt Nam bún bò, gỏi cuốn ...chứ chẳng ai chịu ăn gà tây.

Ông chồng sau 10 năm ở tù Cộng Sản, và được chính phủ Mỹ cho qua theo diện HO, lếch nhếch mang theo 2 thằng nhóc 3 và 6 tuổi. Nhưng khi đậu quốc tịch không ai đổi qua tên Mỹ, trong nhà cũng không nói tiếng Anh. Vì vậy 2 thằng nhóc vẫn nói tiếng Việt ngon lành, không hề có accent gì cả. Chỉ có điều một vài chữ tiếng Việt thằng nhỏ diễn tả hơi tức cười, chẳng hạn mẹ hỏi :

Con muốn ăn phở, nhiều bánh hay ít?

Thay vì nói: Mẹ lấy vừa vừa thôi.

Nó lại trả lời: một chút chút ít, một chút chút nhiều.

Trong nhà tất cả mấy anh em, chẳng ai nói tiếng Anh, vì vậy trẻ con cũng quen nghe & trả lời với người lớn bằng tiếng Việt. Còn chúng nó gặp nhau chỉ rào rào tiếng Mỹ, thậm chí có lần bà Mai thử nói tiếng Anh với các cháu. Thằng nhỏ thấy mẹ cứ áp úng (tìm chữ), nó nói: Thôi mẹ cứ nói tiếng Việt, cũng được. Ý nói nó hiểu tiếng Việt, dễ hơn nghe mẹ nói (sai) tiếng Anh. Rõ ràng chúng nó "phân biệt, kỳ thị", hóa ra chuyện người lớn nói tiếng Việt ở nhà, vô hình trung đã giúp cho đám con cháu trau dồi tiếng mẹ đẻ. Mỗi khi được nghỉ học, sau một thời gian dài ở nội trú, hay đi làm xa nhà, con cháu hò reo khi được ăn các món Việt truyền thống, chẳng có đứa nào đòi ăn đồ Mỹ, chỉ trừ ngày Thanksgiving. Hình như do khái niệm về lịch sử chúng nó học ở trường, nhờ thổ dân (Pilgrim) giúp Turkey, khoai, bắp, bí ngô nên các di dân mới sống sót. Ăn lễ Thanksgiving cũng là một cách nhớ ơn người đã cứu mình. Vì vậy trẻ con muốn có gà tây, chứ thật ra chúng ăn ké món VN của ông bà nhiều hơn.

Bạn của bà Mai có 8 đứa con và một bầy cháu đến tuổi trưởng thành, nửa đùa nửa thật bà giao hẹn: đứa nào lấy Mỹ bà không đi đám cưới. Nói thì nói vậy, chứ melting pot làm sao tránh được, cuối cùng cũng có vài cháu dâu rể mắt xanh tóc hoe, nhưng húp nước mắm ào ào. Bà Mai nghĩ đến cảnh nhà mình: Thằng lớn nhút nhát, chẳng la cà ngoài đường, chỉ biết học rồi đi làm. Thật thà như đằm, người ta gọi là book smart (mọt sách). Ông bà Mai rầu rĩ thấy thằng con hiền quá, các cụ hay nói "hiền quá hóa ngu" cũng không sai. Hiền vậy nên đâu dám tán gái, làm sao kiếm vợ? Trái với anh, thằng em quậy "bán Trời không văn tự". Sinh nhật 17 tuổi có bằng lái xe là không chịu đi xe bus của trường nữa. Nó than phiền xe bus đón quá sớm, khi về thì chạy vòng vòng thả học sinh lâu lắc. Nó đòi tự lái xe đi học, không cho thì rên rỉ: Bố mẹ không cho thực hành, làm sao con lái giỏi được? Bất kỳ chuyện gì nó cũng lý sự, người thua là bố mẹ, chứ không phải nó. Thiệt tình phải bấm bụng cho nó lái xe đi học, khi mới lớp 11. Hóa ra nó đòi lái xe, để (lén bố mẹ) đón thêm bạn gái. Thiệt ma mãnh!

Thằng nhỏ "street smart", hoàn toàn trái với thằng anh. Xin tiền đi promp, thật thà mẹ đưa đúng số tiền nó xin, ai dè sau đó thấy trong túi quần (khi giặt đồ) 2 vé đi promp, bằng đúng số tiền mẹ cho, hỏi thì nó nói: Đi promp mời bạn gái cùng đi chứ mẹ (nhiều đứa chưa có bạn gái, cũng mời đại một cô). Nó còn lẻo mép: mời bạn gái mình phải mua vé, chứ ai mà bắt con gái trả tiền! Từ khi thấy thằng con bắt đầu tập tễnh có bạn gái, bà Mai cứ nói bóng nói gió, nói xa nói gần nhắc chừng con làm quen với các cô người Việt. Khổ nỗi phía Đông Bắc Mỹ người Việt rất thưa thớt, cả trường trung học chỉ có vài người, lên tới đại học cũng lác đác vài cô.

Chẳng cứ gì những nhà có con gái lo con "ế", ông bà Mai cũng rầu rĩ khi thấy 2 thằng con hết hăm tới bằm mà chẳng có mối nào. Thằng lớn đã 33 tuổi, thằng nhỏ 30. Các cụ nói: tam thập nhi lập. 30 mà không có con, tới già mới lấy vợ "bố già con cộc", biết có nuôi con tới tuổi trưởng thành không? Thật sự các ông bà già mong có cháu để hủ hỉ, ngoại hay nội gì cũng được. Có điều bà Mai chỉ có con trai "cháu bà nội tội bà ngoại". Ý nói con dâu thích mẹ (của nó) babysitting con mình, chứ ít khi nhờ mẹ chồng. Phải rồi mẹ chồng mà! Vì chồng phải lụy mụ gia, chứ tôi với bà đâu phải bà con! Đúng là bà Mai "suy bụng ta ra bụng người". Hồi xưa bà cũng ngại gởi con cho mẹ chồng, còn bà ngoại thì tha hồ "có bát canh cần mẹ cũng sốt cho". Thành kiến đã làm người ta suy nghĩ lệch lạc. Chúng ta cứ đối xử tốt với nhau, đâu cứ là mẹ ghê con chồng, mẹ chồng nàng dâu, giặc sông Ngô không (dữ) bằng bà cô bên chồng.

Cuối cùng thằng nhỏ cũng mang một cô mắt xanh tóc hoe về khoe mẹ. Cái thằng này có "tật đùa giai", xin mẹ mang bạn gái về vào ngày mấy anh em tụ tập ăn uống. Khi dẫn cô gái mắt xanh tóc hoe bước vào, thằng nhỏ rất "màu mè" kính cẩn nói tiếng Việt với ông bà Mai và các cô chú:

- Hôm nay con xin mang bạn gái về ra mắt Bố mẹ & cô chú.

Cái con nhỏ Mỹ này thiệt là khôn khéo, nó biết khoanh tay cúi đầu chào bậc trưởng thượng (y như gái Việt). Xong phần người lớn, nó quay qua đăm anh em họ, xỏ một tràng tiếng Mỹ. Thế là chúng nó xúm nhau ròn rã nói chuyện, dĩ nhiên bằng tiếng Anh. Bà Mai trong bụng không vui lắm, nhưng thôi kệ, thằng con lấy Mỹ, mai kia cháu nội bà sẽ xinh đẹp như búp bê. Nó chịu lấy vợ thì mình mới có cháu hủ hỉ, có đâu như các bạn bà, đám cưới đã lâu mà chẳng cặp nào chịu đẻ, toàn nuôi chó. Gặp nhau bà nào cũng than toàn "chó nội" gâu gâu.

Hôm nay mọi người ăn món gỏi cuốn, mọi thứ vật liệu bày sẵn trên bàn, tự biên tự diễn.

Sợ cô gái không biết cuốn, bà nhắc chừng thằng con làm giùm. Ai dè con nhỏ nói: I can do it. Còn thằng con chỉ cười mím chi. Bà Mai tròn xoe đôi mắt nhìn con nhỏ nhúng bánh tráng, bỏ rau, xếp thịt rất lóng lánh. Tay nó thoăn thoắt cuốn rất gọn ghẽ, ngay cả khi nhúng vào nước chấm cũng rất đúng cách VN. Bà hỏi thì thằng con nói chúng nó hay ghé ăn nhà hàng VN gần chỗ làm. Ăn xong con bé còn biết xúm vào dọn dẹp với lũ cháu, tự nhiên như quen biết từ lâu, làm cho bà Mai cũng thấy ưng bụng, nhủ thầm: dẫu Tây ngoan, còn hơn dẫu Ta chua lè. Thằng nhỏ thiệt là láu lỉnh, miệng cam như hến, chẳng nói gì thêm về cô bạn gái. Vài tháng sau tới tết Trung Thu, nó mời bố mẹ qua thăm nhà cô bồ, gọi là dạm ngô. Bà Mai hỏi: Mỹ cũng có dạm ngô sao? Thằng nhỏ biết mình nói hớ nên lấp liếm: Mỹ cũng có chứ mẹ. Bà Mai ngờ ý mua quà thì nó gạt đi, bảo con mua rồi, để sẵn trong xe, Bố mẹ khỏi lo. Nó mua bánh Trung Thu, nên giấu trong cốp xe, sợ lộ tẩy. Chỉ có Vietnamese mới biết bánh Trung Thu, Mỹ đâu có bánh này.

Khi xe vào tới driveway nhà cô bạn, bà Mai đã thấy ngờ ngợ khi thấy 2 con sư tử đá để 2 bên bậc tam cấp. Phía trước cửa có gắn kính bát quái, cho thấy nhà này của người Việt. Bà chưa kịp mở miệng hỏi, thì xe đã đỗ ịch, trong nhà một đôi vợ chồng già đơn đã bước ra tay bắt mặt mừng. Bà Mai cứ tưởng mình nằm mơ, rõ ràng một cô Mỹ rất, ở trong nhà VN. Bước vào trong, bà Mai còn không tin vào mắt mình khi thấy bàn thờ Phật tỏa hương thơm ngát. Cô gái mắt xanh tóc hoe hôm nọ tới nhà, giờ mới bước ra khoanh tay: Chào Bác. Bà Mai lắp bắp: Con là người Việt? Cô gái dạ, rồi chỉ thằng con đang nheo mắt cười, anh Khôi không cho con nói tiếng Việt khi tới nhà Bác lần trước. Anh muốn cho Bố mẹ ngạc nhiên.

Ông bà Mai mừng như trúng số, ngồi tỉ tê tâm sự với ông bà sui (tương lai). Càng nghe về cô bé, bà Mai càng thấy tội nghiệp khi biết nó là đứa trẻ mồ côi. Ông sui trong một lần hành quân, nhặt được con bé lúc còn đỏ hỏn, ai đem vứt gần bãi rác. Ông mủi lòng thương cảm mang về cho vợ nuôi. Không ngờ sau này nhờ con bé mà cả nhà được qua Mỹ theo diện con lai, chứ ông đi học tập cải tạo chưa đủ 3 năm, nên không được đi theo diện HO.

Cha sinh không bằng mẹ dưỡng. Cô bé lạc loài lớn lên trong tình yêu thương của gia đình, tất cả anh em không ai thấy sự khác biệt về vóc dáng bên ngoài. Cô cũng vẫn giữ nguyên tên tiếng Việt: Linh Nguyễn làm

cho nhiều người thắc mắc: một cô Mỹ mang tên VN. Thật ra cô chỉ lai thôi, nhưng trông rất Mỹ (giống cô ca sĩ TH). Bà Mai tưởng mình nằm mơ, rõ ràng bà mong một cô dâu Việt, rồi cũng muốn cháu nội xinh đẹp (như Mỹ). Không ngờ bà được tất cả mọi thứ mong muốn. Thằng anh thấy em đã có nơi có chỗ, lúc này mới mạnh dạn thổ lộ, nó cũng có bạn từ lâu, nhưng không phải con gái, mà là con trai. Cậu quen anh này từ khi học trung học. Ai nói cậu hiền quá hóa ngu, là không đúng. Thật ra cậu chỉ ít bô lô bô loa như thằng em, chứ rất mạnh dạn bên vực bạn bè khi bị hiếp đáp. Người bạn trai này thường bị bạn bè chọc ghẹo, vì trông ẻo là như con gái. Khi quen nhau, cậu thường lui tới chơi với bạn. Không ngờ cậu bạn này lại có tài nấu ăn và đàn (guitar) hát nghe thật mê mẩn. Tuy giấu bố mẹ, nhưng cậu vẫn thường tỉ tê tâm sự với thằng em. Vì vậy khi bà Mai nghi ngờ con mình là gay, thì thằng em bực mình cần nhắc: không phải cứ 2 người bạn cùng giới, quý mến nhau cũng đều là gay. Thằng em phải giải thích cho mẹ biết thế nào là "no benefit". Bà Mai ngập ngừng: Sợ người đời dị nghị. Vừa nghe mẹ nói vậy, thằng em đỏ mặt tía tai la lên: mẹ có sống với người đời không? Mà lo họ dị nghị. Tại sao chúng ta phải lo những chuyện vô lý, hai người bạn cùng nhau chia sẻ mọi vui buồn trong cuộc sống, thì có gì sai? Dù họ có benefit hay không, cũng không quan trọng. Vấn đề là chúng ta là những người lương thiện, sống đàng hoàng thì không lo chuyện thiên hạ đàm tiếu.

Bây giờ thì nhà bà Mai luôn luôn rộn tiếng cười của 2 ông bà sui. Mỗi khi tụ tập ăn uống mọi người tha hồ nói tiếng Việt, tiếng Anh chỉ để dùng khi ra đường. Ông sui trai giải thích (theo kiểu của ông) câu "cháu bà nội tội bà ngoại", cũng đúng cho những di dân sinh sống ở nước ngoài. Last name (họ) của người Việt không thay đổi, giống như cháu nội mang họ của gia đình. Chúng ta không muốn quên cội nguồn, từ tiếng nói, món ăn cho tới phong tục, tập quán. Nhưng con cháu của chúng ta đã được chính quyền hải ngoại nuôi dưỡng, như bà ngoại trông nom cháu ngoại.

Mặc cho mấy ông lý sự. Bà Mai bây giờ vô cùng mãn nguyện, thằng em lấy vợ để cho bà cháu nội. Còn thằng lớn không muốn lập gia đình cũng chẳng sao, có bạn ở chung chia sẻ vui buồn còn hơn lủi thủi một mình. Chúng nó chỉ là bạn. Bà Mai vẫn vui vẻ trả lời mọi người khi gặp nhau ở chợ. Mỗi người tự chọn cho mình một cách sống, đâu nhất thiết phải lo thiên hạ đàm tiếu. Chưa bao giờ bà Mai thấy câu: Cầu được ước thấy ứng nghiệm cho bà. Quả là đúng ý.

Lại thị Mơ